

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hétre 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos polt sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj má-
den külön beirtatásért 30 kr.

A városház építési-ügye.

Debreczen, aug. 22.

Mint halljuk, a városház építése, illetve nem építésében hozott közgyűlési határozat ellen 3, mond három felelőzést adatott be.

Három felelőzés!! így számba nagyon sok, és mégis erőben mily győztes.

Az első Márk Endre ur, saját egyéni súlyának latba vetésével egy maga írta alá s nyújtotta be.

A közgyűlési teremben csupán két ember volt, ki a tanácsi intézkedést védelmezte, s helyeselte: az egyik Jóna Dániel bizottsági tag a tanácskozás sorján, lent, a másik Blau Gyula ur építési vállalkozó a karzaton, más — senki.

Nem kutatjuk maguk tartása indokát egyiknél sem, következtések maradtak, s felelőztek, a következtességet pedig meg ellenfeleinkben is megbecsüljük, mert már ez a csekélység is kezd a lomtárba vándorolni, de hocsászon meg nekünk Márk Endre tisztelt bizottsági tag ur, daczára, hogy a város érdeke iránti jó indulatában sohasem kétkedünk, eljárásában csak most az egyetlenegyszer következtességet nem találunk.

Mert hát éppen olyan joga lett volna a közgyűlésben kifejezést adni, — mint felelőzésekben tette — azon óhajának, hogy az Adriáni-féle terv szerinti építtessék a városháza, de a közgyűlésben egészen más nézete volt.

Felemlítette ugyan, hogy a felelőzéseknek, indítványoknak semmi jog alapja nincsen, de azután nyílt vallomást tett, hogy ezen építési ügyben a közgyűlés is, a Tanács is többször követte el hibát, tehát ezt corrigálni kell, s ő maga sajátkezűleg készítette, s adott be egy indítványt, mely indítvány első pontja szakít az Adriáni-féle tervvel, s a város házában csak egy emelettel kiépítését javasolja, ezen indítvány elfogadását ajánlotta, s a szavazásnál szavazatával támogatta és mert kisebbségben maradtak, az ezzel rokon határozat ellen, mely szinte az Adriáni tervet a napirendről örökre leveszi, felelőzést ad be.

Hol leljük itt meg a consequenciát? Ő azt mondja, nincs jogalapja sem a felelőzéseknek, sem az indítványnak és ő maga készít indítványt, azt elfogadásra ajánlja, szavazatával támogatja, s midőn egy másik indítvány fölhatatik el, kéri a Belügyminisztert, semmisítse meg a közgyűlés határozatát, s térjen vissza Adriányihoz, kitől előbb ő is elfordult.

A felelőzésekben felemlített károkról kéőbb szólunk.

Mi azt hisszük — a fentebbiekből következtetést vonva — Márk Endre ur felelőzésének nem más intenciója, 1-ször hogy ezzel mintegy figyelmeztesse a bizottsági tagokat, hogy egyszer már valahára nézzenek be az iratokba, vizsgálják meg az egész ügy menetét, lássák meg: hogy mennyi hátrajdonképpen a kár? s ha van, kik okozták azt? és 2-ször, hogy közgyűlési indítványával ellenkezőre lyukad ki felelőzésekben, nem tartjuk egyébnek, mint egy utazásban megkötött barátság végkielégítésének.

A második felelőző Blau Gyula ur vállalkozó Miskolczi-ról.

Első eset Debreczen város történetében, hogy Debreczen város közgyűlése határozatát miskolczi vagy idegen ember felelőzött meg, de azért nem kifogásoljuk, más aláírója nem akadt.

Soha sem láttunk annyi henczegést, annyi badarságot — nem akarjuk mondani hazugságot, — egy iratba lefektetve, mint az ő felelőzésekben, nagyon meglatarszik rajta, hogy nem magyar ember készítette s nem is magyar ember írta alá.

Legelőször is felelőzése első pontjába eldandolja:

„Nem jöttem volna én ide

Csalogattak engem ide,»

s ekkor neki fordul a tanácsnak, s mikor azt gyáva építhető ezimmel illeti, neki fordul a közgyűlésnek, s azt kivétel nélkül érdekeltséggel vádolja, nagyon ajánljuk annak idejében ezt a felelőzést megszívleléül mind a tanács, mind a közgyűlés figyelmébe, hogy jól készítettek-e a fotografiáját?

Megtagadja a közgyűlésnek gazdai jogát, mert azt mondja, hogy nem változtatható meg a tanács határozata, mert a közgyűlés csak is üdvös befolyást van hivatalgyakorolni, nem üdvös befolyást. Blau ur! hanem üdvös intézkedést van joga gyakorolni közügyekben, mindenki felett, tehát a tanács felett is.

El kell ösmerni Blau ur — és azt hisszük ez Miskolczi is így van — a közgyűlés gazdai jogát és ennek a gazdának nem csak joga de kötelessége az utolsó perczben is megállítani, felfüggeszteni, sőt megsemmisíteni, minden intézkedést, mely szemmel láthatólag a város kárára vezetne.

Blau ur, — nem akarjuk mondani hazudik is — de minden esetre tréfálódik felelőzésekben 60,000 frtra becsülve a közgyűlés határozata által okozott kárt, ezzel akarván ijjesztgetni a várost, s ezzel akarván hatni a belügyminiszterre.

Felemlíti még, hogy az építéshez gyárakban, bányákban már mindent megrendelt személyesen, holott el sem távozott Debreczenből, itt lesvén folytonosan ügye kimenetelét.

Mi nem hisszük azt a nagy kárt, de kárunk minden esetre lesz, habár sokkal kisebb mértékben, úgy de ezt megérdemli a közgyűlés, ez tan-pénz, pedig már a Bikánál tanulhatott volna, hanem nekünk sajtóságos hibánk hamar feledni.

De hát ki okozta a kárt?

Volt arra szükség, hogy a Hungáriából kiköltöztessék az üzletvezetőséget télviz idején, szerződésük lejártát elött? holott tudták, hogy a városház építési ügye felelőzések alatt van, s egyszerre kellett fizetnünk a Hungária és a Kaszanyiczky féle ház hasznobérét is.

Hát volt arra szükség, hogy nyakra főre elköltöztessék a hivatalnokokat, — megakasztván hosszú időre azok munkálkodását, holott a mai napig is régi helyükön csenében dolgozhattak volna.

Hát volt arra szükség, hogy a tanács meghozván az építésre vonatkozó határozatát, a határozathozatal 24 órája alatt az előre kész szerződést Blauval aláírassa? holott azt minden tanácsnoknak, de különösen a város tisztifőügyészének tudnia kell, hogy varanyi, illetve gazdasági kérdésekben minden tanácsi végzés megfelelő. A városházánál még egy jobb sorsra méltó ügy sem nyert ily gyors megoldást, és ha a város fejt ez a villám gyorsaság gondolkozóba nem ejti, talán még a szerződést is helyben hagyják s aláírják, melyből aztán csakugyan kár származhatott volna, igaz, hogy a tanács felelősségére.

A harmadik felelőzést, — mint halljuk, — Jóna Dániel, Fodor József városi mérnöki napi díjjal és Dr. Moskovicz Jenő urak írták alá.

Kétszáz bizottsági tagot kináltak meg az aláírással házról-házra, és hárman akadtak a lépre, — ez dicsőségére válik Debreczen törvényhatóságának, és ne vegyék személyisértésnek, hogy nem is foglalkozunk velük.

Mind három felelőzések aláíróinak pedig megsughatjuk, hogy nincsen a világnak olyan hatalma, a ki Debreczent kötelezze az építésre, ha Debreczen nem akarja, már pedig feltesszük Debreczen józan-ágáról, hogy egy hozzá nem illő építésbe bele nem megyen s hogy ez uttal egy második Bikát — mely fejőstehénné lett átváltozásáról volt ösmertes — nem akar fogni, elég volt eddig a komédiából, és ne tovább.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház szept. 3-án tartandó első ülésének napirendjén a bünvádi eljárásról szóló törvényjavaslat van. A pénzügyminiszter expozéja után a Ház ennek tárgyalását meg is fogja kezdeni. Azt hiszik, hogy e tárgyalás alig fog két hétig tartani. Egyidejűleg a pénzügyi bizottságban tárgyalni fogják a költségvetést és azt hiszik, hogy ez a bizottság már szeptember havában a költségvetésről szóló jelentését be fogja terjeszteni, úgy, hogy a Ház már október 1-én abban a helyzetben lesz, hogy a költségvetést tárgyalhasa október elején, a midőn máskor a költségvetést még csak be-terjeszteni szokták. Csakis a bünvádi eljárásnak a képviselőházban való elintézése után fogja a főrendiház a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot napirendre tűzni, — mert csak akkor lesz az igazságügyminiszternek módjában a főrendiháznak ezen tárgyalásain résztvenni.

Dániel miniszter lemondott. A »Bub. Tagblatt« jelenti, hogy politikai körökben tegnap az a hír merült fel, hogy Dániel Ernő kereskedelmi miniszter beadta lemondását. Ezt a híresztelést a mely a lap szerint kormányparti részről indult ki — eddig még nem erősítették meg.

Az én dolgom a Pesti Naplónál.

Irtta: Jókai Mór.

Most is édesen gondolok vissza azokra a szép, csendes időkre, a miket úgy hívunk, hogy Bach-korszak.

Schmerlingnek sikerült a Bach elődeit rehabilitálni.

A Bach és a Schmerling éra egy áll egymás mellett, mint a Nirvána meg a Dante pokla: az ott a semmivé porlás elmállásító lassu zihbedés, az itt a testükrak minden fajtájának keresztül próbálása.

A magyar újságíróknak a Bach idejében az volt a jelszava: »ne szólj szám, nem fáj fejem.« Schmerling uralmában meg az, hogy: »ha szólasz is megbánod, ha nem szólasz is megbánod.«

Az ötvenes években lélekzetet venni minden honpolgárnak, rang és faj különbség nélkül, teljesen szabad volt, de már a lélekzetet vissza is lehelni, úgy hogy ennek hangja is

hallható legyen, csupán a magyar ó-konzervatívoknak. A többi mind »muodtot« volt. (Nincs erre — ne is legyen, magyar szó.)

Dicséretükre legyen mondva, ezt a jogukat fel is használták. — Szidták a kormányt nemcsak Budapesten, de még odafent Bécsben is.

A magyar ó-konzervatívok lumene volt Ürményi József. A magyar nemzeti ellenzék egyedüli látható feje. Ahoz ragaszkodtunk, mint a horgas atómusok, mi többi szétzüllött magyar hazafiak: Kemény Zsigmond, Csengery Antal, Kazinczy Gábor, Szilágyi Sándor, magam is.

Egész legendakör képződött az alakja körül.

Hogy figurázta ki a bécsi Hofburg fényes udvari báljában a mindenható Bach minisztert, fenhangon kérdezve tőle: »nun lieber Herr Doktor (!) was haben Sie neues vor, um Ungarn zu beglücken?« Hallatlan merénylet!

De hasonló merészség volt, amikor Ürményi József a budai várban a helytartó által adott udvari bálon odaplántálta magát a legelső hivatalnokvezér elé hátat fordítva fele, úgy hogy a két kezét a két frakkszárnának zsebébe mélyesztve, ó nagyméltóságát teljesen elnapstétítette. Ezért felsőbb rendűre meg is kellett duellálnia a deho estált kegyemes urnak Ürményivel s szerencse, hogy a pisztolyok lojaliskok voltak.

E kiváló tekintélynek auguriuma alatt mi, fent elsorolt cidevans rebellisek egy merész vállalatot kezdtünk, a »Nemzeti Könyvtárkiadását Régi krónikáknak, magyar közeletnek megörökítése volt benne a főcél. Sok nagybecsű munka lett ott összehordva: többek között Cserey Mihálynak nagy érdekű erdélyi korrajza. Ennek a befolyása alatt született meg Szigligeti »Béldi Pál« drámája s nekem is több regényem: (Erdély aranykora, Törökvilág Magyarországon, Kétszarvu ember.)

Később ezen a félig taposott ösvényen át megnyílt az ut egy rendes napilaphoz, a melynek a konzesszióját a derekújdósb Emich Gusztáv tudta megszerezni a maga firmájának. Ez volt a Pesti Napló.

Csak két lap van még mai nap életben, amely a távol Bach-korszakban merészkedett megszületni: mindakettőnek én voltam a keresztapja: a Vasárnapi Újság és az Üstökös, napilap csupán a Pesti Napló.

A másik már borong, sohajt — Harmadik meg feled... temet.

S rám mosolygott szemed ege
Es lelked is bánatban ég —
S halványan zokog ajkad:
Oh, csak most is szeretne még!

Gere Péter házassága.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Irtta: Kiss Pál.

Gere Péterrel együtt jártunk a fekete-völgyi iskolába. Mindig egymás mellett ültünk. A hatodik osztályban is én voltam az első, ő volt a második.

Ketten maradtunk már akkorra a mi korunkbeliek.

Ha többen lettünk volna is, csak így kezdődött volna a sorrend: úgy volt az azelőtt is. Jó tanuló voltam én is, ő is az volt.

Mikor aztán elvégeztük a hatodik osztályt is, elkeltett válnunk egymástól.

Ó otthon maradt turni a földet, én meg eljöttem a mi kis falunktól messze, idegen emberek közé.

Mikor elbucsztam Gere Péterrel, megfogadtuk, hogy soha sem felejtjük el egymást.

— Elfelejtess te majd engemet, elfelejtet te még azt a szegény, sáros falunkat is egykor. Fényes paloták közt eszedbe sem jutnak majd ezek a borszas, szalmás házikók. Kemény, egye-

szel-lemet.

Szerkesztője volt Török János. Az egyedüli posszibilis szerkesztő széles e Magyarországon. Minden egyéb publicista terhelve volt a kormánykörök előtt. Hisz én nekem magamnak is csak úgy lehetett két éven át a Vasárnapi Újságot szerkesztem, hogy Pákh Albert lett megnevezve felelős szerkesztőnek; az pedig Graefenbergben üdült nehéz betegségéből s minden héten üres lapot küldtünk fel hozzá, azt visszaküldte aláírásával ellátva s arra nyomtattuk a cenzornak benyújtandó számot.

Tehát a Pesti Napló munkatársá voltam én is.

Igaz, hogy csak a vonal alatt. A tárczájában jött a regényem.

Az első regényem, mely azzal a vakmerő fufanggal jött létre, hogy naponkint egy tárczára valót írtam meg belőle, a következő napra való még csak a fejemben volt meg. Ez a regényem volt az Egy magyar nábob. Szép honoráriumot kaptam érte a Pesti Naplótól: ezer forintot. Rengeteg pénz volt ez akkor! Kivált nekem. Nem is tudtam volna mire elkölteni, ha a svábhgyi telket, (egy elhagyatott kobányát) meg nem vettem volna rajta. Hanem ez meg csak a felét adta ki a vélelártnak: hogy a másik fele is megkerüljön, nem volt mit tennem más, mint a jó Magyar Nábob örököséből egy másik regényt leszarasztanom: ekként támadt a Kárpáti Zoltán.

Ezért is megfaptam — előre — a szép ezer forintokat Emich-től. S aztán írtam ezt is, egyik tárczát a másik után a Pesti Naplóba, nem aggodva a jövődök miatt.

Hanem ennél aztán csakugyan utólért a nemezis.

Az új telkemen, galagonyabozót-irtás közben a jobbkezem hüvelyujjának a körme alá szuródott egy tövis, heletört a hegye, az ujjam meggyült, nem tudtam a tollat fogni: a tárcza elmaradt a laphól.

De másnap már ott volt a szerkesztő kegyetlen fulminatoriuma az asztalomon:

»Hallja az ur! vagy regényt írjunk, vagy paszulyt öntözzünk! Ha felvette az ur az árárt, írja meg az aequivalensét!«

En aztán mit tehettem? Török Jánosnak igaza volt. Irni kellett. Írtam a folytatást

nes uton, nagy, fényes urak társaságában fogsz te majd sétáltgatni. Te is nagy ur leszel, elfelejtess majd minket, hiszen mi olyan szegény földet turók leszünk még akkor is. Ugy-e, elfelejtess Pista, engemet is?

Olyan érzékenyen, olyan vig szivből beszélt hozzam, hogy nyakába borultam s átkot mondtam, nagy átkot arra, a ki valaha elfelejti a másikat.

Rajongó szeretetével mindig kételkedett barátságomban.

Minden szünidő után mikor elváltunk, újra megkeltett esküdnöm, hogy soha sem felejtjük el egymást.

Levelet azért nem igen írtunk egymásnak.

Mikor haza-haza mentem, úgy is elmondott ő mindent, hogy mik történtek Fekete-Völgyön az én távollétem alatt.

Ó volt az mindig, a ki hazaérkezésemkor legelőször felkeresett.

Aztán az egész szünidőt majdnem mindig együtt töltöttük el.

Olyan jó, olyan tiszta, olyan őszinte volt a mi barátságunk.

En már a jogot is elvégeztem s a három évi ügyvédi praxisnak is utána voltam: ő meg a falu első legényévé lett időközben.

Az első gazdának volt a fia a faluban, de meg is látszott ám rajta.

Aztán nem volt Gere Péter olyan büszke, mint a falu első legényei szoktak lenni.

A legöregebbektől a legfiatalabbakig mindenki szerette, becsülte a faluban, még a többi legények közt sem voltak haragosai. A

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Meg-megjelensz . . .

A »Debreczen« számára irtta: Kovácsy Kálmán.

Meg-megjelensz álmaimban
Rám mosolygó szép szemeddel —
S piros ajkad újra csókol
Harmat-tiszta szerelemmel.

S tudom azt, hogy álmaidban
En is olykor megjelenek —
S csókom tüze ajkadon ég,
Mint mikor még szerettelek.

Ne higgy, ne higgy az álomnak,
Nem hiszek már én sem annak:
Szirma réges-rég lebullott —
Vége van már a tavasznak.

S belőle ládd, mi sem maradt,
Csupán egy-két hervadt virág
S hozzád írtam egy-két levelet —
Az is fakul tovább... tovább...

S miket érted ihletében
Teremtett a költő lélek:
Csengő-bongó rimeivel
Dalaim is nálad é'nek.

S ajkuk olykor föl-fölnyilik
S hallgatod, hogy egyik szeret —

balkézze. Ha a tisztelt olvasó talál valami nevetni való furcsát ebben a regényben, gondoljon rá, hogy én azt balkézzelem, a jobbkezem hüvelykét az alatt széki fű-főzetbe áztatva.

De hát én még most is visszagondolok erre.

S most, amikor már nevezetes ember lettem, akinek hírnevét a filoxerák, szőlőmolyok és firkáló férgek milliói hirdetik s körüljárók viruló telkemben, gyönyörködve gyümölcssterhelte fák, bokrok és szőlők ismerős világában, mindig eszembe jut, hogy én ennek az alapját a jó Pesti Naplónak köszönöm. Adjon az Isten neki is még sok időn át bőséges szüretet!

Felvilágosítás.

(Tassy Miklós urnak.)

Általános, tanügy-politikai szempontból tekintve tegnapi czáfoátát, az nem más, mint tévedésen alapuló egyéni érzékenykedés és rosszul sikerült gunyolódás. Mert sem az egyház, sem a város, még kevésbé tanítóink fáradságos munkáinak eredményét nem akartam kisebbíteni, csak fölmutattam egy sokat szenvedett, anyagilag is szegény város példáját, hogy azt kövessük, mert ugyancsak felettünk áll.

Én felmutattam a legfőbb hibákat, Tassy ur az elért szép eredmény dicsőítésével akarja a hiányokat elfüggyőzni, (bár elismeri oda-veve, hogy »vannak nálunk foglalkozások«), saját tévedésével próbálja megczáfolni állításaimat.

A kezei között levő »szabály-javaslat«-ból idéz, de nem tudja, hogy éppen e javaslat alapján és ellenére határozta el az egyháztanács közgyűlése, hogy ezentúl: »egy, két vagy több osztály tanítására« hirtelenséggel pályázzon. Ha erről meggyőződött, akkor bizonyára nem fogja rám, hogy állításom »merőben ellenkezik az igazsággal«.

Erre a történeti tényre, erre a mai nap is fenálló törvényerejű határozatra jegyeztem meg, (s pedig nem is először), hogy: »A rák igen bölcs állat ám!« Persze, hogy az előre nem habóds: s t a g n á l á s v e r g ő d é s, ha nem e hatra fele huzódás. Mert akkor, mikor a világ összes tanügyi körei elismerik az osztályrendszer szerinti tanítás

üdvös, előnyös voltát s mikor a debreczeni ref. egyház nagy erőfeszítéssel, éveken át folytatott küzdelem után eléri, hogy egy tanteremben sincs már több két osztállyal bizony nem előre mentünk, ha kettőn él több osztály tanítására hirdetünk pályázatot.

Azt hiszem, hogy ennek igazságát még Tassy ur is kénytelen lesz elismerni, ha utána jár, hogy ő lött bakot tévedésével.

Beszél aztán Tassy ur az egyház és város áldozatairól, melyeket a népoktatásügy érdekében hoztak s a melyek (szerinte) páratlanul állanak a hazában. No, ezen nincs mit vitatkozni, mert én még szebb példát mutattam ennél, a mit be is bizonyítottam, csak előbb megkérdeztem azoktól, akik olyan nagyon hánytogatják azt a sok áldozatot, hogy: áldozat-e az, a mit saját gyermekeink érdekében teszünk, — vagy itálán némi leg kötelező tartozásis?

Komárom városa 1869-ben behozza az ingyenis iskoláztatást, behozza a szaktanítással egybekapcsolva az osztályrendszert, iskolai épületét és a modern pedagógia egészségügyi kívánalmait szerint építteti, tanítóinak már 27 évvel ezelőtt 700 forint órzsfizetést ad, stb. stb. — Ugyan edes Tassy ur, hol állunk mi ehhez még ma is? A »páratlan« áldozatkészséggel szembeállítom a legpáratlanabbat, erre mondjon kádcenzúrákat, ha tud!

S ezzel elérkeztünk a második »vádam«-hoz, az építési rendtelenségekhez, melyre azt mondja Tassy ur, hogy ha a tanítókat meg nem hallgatják az iskolák építésénél, ez »hát hiba, de nem öreg hiba!« Nem-e? Hat akkor miért épített a város, a mesterember az ő ipari műhelyét úgy: a hogy ő azt iparágára nézve legzszerűbbnek látja? — Ugyan olvassa el a »Debreczen«-nek ugyanazon számában »Jóváhagyott« — »rossz tervezet« czímű újdonságot, vagy tekintsen szét saját iskolájánál, rögtön meglátja azt a mérnöki szakértelmet, mely a paedagógia és egészségügy terén olyan nagy-szerű vívmányokat produkál. Ez bizony öreg

hiba, mert engem nem vigasztalhat az a tudat, hogy ebben is a mások rossz példáját követjük!

Következik a harmadik vád, mely szoros, ok és okozati egybefüggésben áll az elsővel. Azt mondja Tassy ur: — magam is azon nevezetben vagyok, hogy népiskolai tanításunknak sikere éppen az osztályrendszer behozatala elõhataladása minthogy valóban az is, — ha tehát az osztályrendszert azért nem hozhatjuk be iskoláinkba, mert azokat a külvárosokon s ott is lehetőleg szétszórvá építik: kell-e nagyobb bizonyítékát adnom ama nehezített állításomnak, hogy oktatásügyünk vergődik, stagnál? Éppen ennek az ellenkezőjét nem lehet bizonyítani. Az az egy pár példa, az az egy pár csoportos iskola, melyet takarékosagból vagy kénytelenségből úgy kellett építeni, meg nem jelenti az összezt, csak a zömet sem. Hogy Tassy ur éppen ilyen szerencsés helyre jutott, az nem jelentheti azt, hogy a tulnyomó többség baján segíteni ne igyekezzék, azok törekvésével szembe szálljon!

Én nem akartam iskoláink szellemi működéséről karhóztató nyilatkozatot tenni, mint ezt Tassy ur reám fogja; de nem is tettem. Az összehasonlítás alkalmával rámutattam a hiányokra, megemlítettem pár szóval a célszerűbb intézkedéseket. De valamint a multban, úgy ma is állítom, hogy az adott viszonyok között Debreczen ref. néptanítói nem adhatnak többet, mint a megnyit ma adnak s hogy ennek ismét mi lehet az oka? azt csak a Tassy ur által védelmezett több rendbeli rendszertelen »rendszer« magyarázhatja meg.

Mielőtt felvilágosító soraimat (melyeket igazán az »igazság érdekében« irtam) befejezném, köszönetet kell mondanom Tassy Miklós urnak azon szivességeért, hogy támadás által azok figyelmét is felhívta szerény cikkemre, kiket érdekel is ez a dolog.

Debreczen, 1896. aug. 22.

Mohi.

Még egy pár megjegyzés.

— »Mohi« ur fenti cikkére.

Sajnálom, hogy »Mohi« ur a Debreczen 195. sz. megjelent válaszmra ismét válaszolt s így én is abba a helyzetbe jutottam, hogy akaratom ellenére is polemiába keveredjem.

leányok közül pedig mindenki szeretet volna az ő felesége lenni, pedig utóbbi időben mindenki tudta már, hogy ki fele huz a Péter szíve.

Mikor az ügyvédi vizsgát letettem, ismét haza utaztam avval a szándékkal, hogy a sok tanulás után most már végre egy pár havi s igazán nyugalmas vakációt szerezzek magamnak. Pihenni akartam egy kissé s miután önálló irodát szándékoztam nyitni a szomszéd mezővárosban.

Gere Péter most is azonnal felkeresett s nagyon örült a viszontlátásnak most is.

De most sokkal kevesebbet beszélt, mint máskor.

Mikor aztán a hazaérkezés első örömeiből kibontakoztunk: elindultunk Péterrel szét nézni a nagy terjedelmű gyümölcsös s virágos kert körül.

Mikor kint voltunk, beszédbe kezdett Péter.

— Nem házasodtál-e még meg? ez volt az első kérdés most.

— Nem én.

— Pedig választhattál volna már magadnak abban a nagy városban: tudom, sok szép leány van ott.

— Van, van Péter, de tudod, nem érdekes megházasodni.

— Hát már miért ne volna?

— Hát nem tudod te azt a nótát, hogy »valamennyi asszony mind csalfa!«

— Tudom én, de hiszen nincs mindig igaza a nótának, meg ebben csakugyan nincs!

— Legyen a te hited ez, de már én csak nem hazasodom meg soha!

— Pedig már én azt hittem, hogy meg is házasodtál, már gondoltam, hogy ott is te légy az első, majd azután következem én is, — mint az iskolában voltunk.

— Bizony csalódtál. Jer csak, légy te az első, mert bizony én nem fogok következni sehol, annyival kevésbé megyek előtted.

Azután más dologra tereltek a beszédet, már haladtunk tovább.

Kis idő múlva, mintha merengéséből riadt volna fel, ismét szóba kapott.

— Te Péta, mondanék neked valamit.

— Csak ki vele.

— De kinekvet-z, ugy-e?

— Péter!

— Hát csak azt akarom mondani, hogy még sincsen igaza annak a nótának!

— Hogy tudod?

— Mert még sem minden asszony csalfa ám!

— Te ezt tartod, én más hiszek: nem veszünk azért össze a nézeteltérésen.

— Nem bizony; — de én éppen azért más is akarok még neked mondani. Ha már te csakugyan nem akarsz megházasodni, én — megházasodom!

— Jól van Péter! légy boldog az asszonyokban való hitedben és soha se győzdöljél meg az én szavaim igazságáról. De hát ki az a te jóvendőbelid?

— A S-bessek Katája.

— Aztán megkéréd már?

— Még nem.

— Csak rajta hát, mert majd bizony elkapják az orrod elől.

— No, azt még-e hiszem!

— Jó, jó, de tudod, mit mond a nóta — vigyázz, mert majd hamar is igazat adsz nekem.

— No hiszen éppen téged vártalak haza. Kérd meg nekem azt a leányt, légy te az én násznagyom

— Jó, akár nyomban indulhatunk, Péter!

— Isten neki, hat induljunk azonnal!

Nem készültünk sokáig. Egy fél óra alatt Sebesséknél voltunk. Megkértem a Kata kezét — Péternek. A Kata szülei azt mondták, — hogy nagyon örömet adjak Gere Péternek a leányukat.

Katát meg sem kérdezhettük, mert mikor meghallotta az öregek feleletét, a nyakába ugrott Péternek s egy czuppanós csókot nyomott az ajakára. Ez elég világos jele volt annak, hogy a czélt egészen elértük.

Másnap este megtartottuk a jegyváltási ünnepélyt is.

Olyan szerelmesen adta Sebes Kata Péternek azt az eljegyzési csókot, hogy szinte irigyeltem az én barátom boldogságát.

Boldog is lehetett Péter, Sebes Kata volt a falu legszebb leánya, a szülei meg jó móduak is voltak.

A faluban is mindenki boldog házaspárt jósolt belőlük, hiszen olyan nagyon szerettek egymást.

Mikor meg a következő vasárnap tiszteletes ur kihirdette őket, senkit sem lepett meg a dolog. Régóta várták már azt.

óhajról értesülvén, megbizta gróf Apponyi Lajos udvarnagyt, hogy a kardot a történelmi kiállításból ideiglenesen vegye át és vigye át Berlinbe, bemutatva azt a német császárnak. Gróf Apponyi Lajos és ennek legidősebb fia Gyula a 18. huszárezred hadnagya, e hó 16-án utaztak Berlinbe, a karddal és 18-án díszbe öltözve jelentkeztek a német császárnál, a ki őket külön ki hallgatáson fogadta. A magyar küldöttek bemutaták Vilmos császárnak a kardot a ki sokáig elnézte a hatalmas szakját, annak damaszt pengéjét s rubin, smaragd és gyémántokkal gazdagon kirakott markolatát. A német császár ezután gróf Apponyi Lajost és fiát meghívta a királyunk születésnapjának tiszteletére adott villásreggelihez.

* Tanácsai erdő vizsgálat. A városi tanács összes tagjai ma d. u. 2 órakor indultak el a guthi erdőbe az évenkénti szökés vizsgálat ügyében.

* A hortobágyi állatiétszám csökkenése. Évek óta apad a Hortobágyra odn kihajtatni szokott lábas jószágok létszáma, a mi csak a gazdák terheit, a légeltetés költségeit emeli, mert az adó, kezelési és ármentesítésköltség évről évre állandó, hanem nagyobb sz mindezt a légeltetésre kihajtott jószág után szokták kivetni nyár derekán. De talán még soha nem mutatkozott olyan rohamos apadás a jószág létszámának, mint az idén. Ugyanis, — mint egyik lapársunk írja, — kihajtottak a Hortobágyra:

	1895-ben.	1896-ban.
szarvasmarhát	14.100 drbot	12.900 drbot
lovat	4.600 „	4.000 „
juhót	24.600 „	19.800 „
sertést	7.081 „	1.632 „
Összesen:	50.381 drbot	37.632 drbot.

Az apadás tehát körülbelül 30 százalék, ami szinte megdöbbentő. Ez eséssel szemben csak kevés vigasztalást és kárpótlást nyújt az a körölmény, hogy az augusztusi nagy esőzés ismét úgy megjavította a legelőt, hogy késő őszi legelőinek rajta, ami évtizedek alatt ritkán történik meg.

* Eljegyzés. Sebestyén Mór a hazai általános biztosító társaság debreczeni főügynökségének titkára Szt. István napján, aug. 20-án tartotta eljegyzését özv. Rannmer Henrikné urnó kedves leányával Hermin kisasszonnyal Nagyváradon.

* Műkedvelői előadás. Vettük a következő meghívót: A Margit fürdő disztermében 1896. szeptember hó 6-án 1/28 órakor a debreczeni protestáns egyetem javára rendezendő Műkedvelői előadások a d a s s a l egybekötött z á r t k ö r ű t á n c z v i g a l o m lesz. Helyárok a műkedvelői előadásra: I. rendű ülőhely: 1 frt, II. rendű ülőhely: 80 kr. III. rendű ülőhely: 60 kr., állóhely 40 kr. Rendezés: Borus Béla einök, Csokonai Vilmos Mihály, rendező és titkár, Borsy Gyula, pénztárnok, Hernády Pál ellenőr. Bizottsági tagok: Borus Ferencz, Sinay Gyula, Balogh Kálmán.

* Cséplési próba. Értesítjük az érdeklődő gazdaközönséget, hogy az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvény Társulat a kedvezőtlen időjárás miatt elhalasztott cséplési próbát f. hó 24-én hétfőn délután 1—6 óra közötti időben Kovási Ferencz ur ebesi tanyáján fogja megtartani, mire az érdeklődő gazdaközönség figyelmét hazai gépiparunk fejlesztése érdekében ezennel felhívjuk. A vonattal kiránduló közönség részére Ebes állomáson fogatok állanak rendelkezésre. — A debreczeni gazdasági egyesület.

x Divat. Manapság az izlés világát eljük Az izlés természetesen többféle irányban követeli jogait. Legelő sorban a szép nemnél, a hol baj és kellem nélkülözhetetlen ahoz, hogy az illetőt izlésesnek mondhasuk. A bájnak és kellemnek pedig egyik főkélléke a külső csinososság. Mily nagy a különbség, ha a férj előtt kis felesége elegáns csinosossággal teszi magát kedvessé, vagy pedig, ha tulságosan pongyolában, ami gondatlanságnak is nevezhető, jelenik meg előtte. Ez pedig okvetlen ellenszenvet kelt. A csinoságnál nagy szerepe van a fűzőnek. A fűzőnek az egészségre való hatását többféle képen itélik meg. Vannak, akik mint egészségtelet elítélik. Vannak, a kik az ellenkezőt állítják. A dolog úgy áll, hogy a rossz némely gyár által lelkiismeretlenül készített fűző csakugyan ártalmas, míg a jól, helyes módszer szerint előállított fűző nemcsak hogy ártalmatlan, sőt határozottan jótékony hatással van a test idomzatának fejlődésére, mert ugyszólván formát ad annak. Korszakalkotó műnek nevezhető ezen a téren a most feltalált „Motiné” sport fűző, mely a legelőkelőbb orvosok nyilatkozatának bizonyossága szerint az ös-szes eddig feltalált fűző különlegességek között a legkényelmesebb, legcsinosabb és az egészségre legjótékonyabb hatást tevő. Számítalan férj és családapa aggodalmait szünteti meg ezen kitűnő találmány, amely városunkban mint kizárólagos elárusító, Goldstein Karolina mieder készítőnél, Debreczen főtéren kapható.

x Szepességre izr. családhoz egy 13 éves fiúért csere kerestetik. Bővebbet a kiadói hivatáiban.

Táviratok.

Ujabb diadal a debreczenieknek.

Budapest, aug. 22. A Debreczen er. táv Mint Balaton-Füredről jelentik, a debreczeni d a l e g y l e t o t t tegnap a hercegprímás és titkára jelenléteben előadta millenniumi darabját, melylyel csak a napokban aratot fényes diadalt Budapestén és egy népdalt. Az éneket Vaszar y titkárjával együtt az erkélyen hallgatta végig s a dalok elhangzása után a következőket intézte a dalegylethez: Fogadják hálámat ezen meglepetészerű kitüntetésért a millenniumi ünnepek egyik kiváló emléke gyanánt, én e kedves perczeket sohasem fogom elfelejteni. — Vaszar y a dalárda minden egyes tagjának bokkrétát adatott a nap emlékeül.

Szt. István napja Kolozsvártt.

Kolozsvár, aug. 22. A Debreczen er. táv Szt. István napját talán még a király születés napjánál is fényesebben ünnepelték meg Kolozsvártt. Előtte való este kivilágítás volt, mely méltó párja volt a 17-ikinek s csupán abban különbözött, hogy a fő plébánia ablakaiban most az volt kirakva mécskéből. ELJEN A HAZA s tüzijáték is jobban sikerült.

Umberto király lemondása.

Budapest, aug. 22. (A »Debr.« ered. táv.) M i l i a n ó b ő i távirják: Olasz udvari és parlamenti körökben bizonyosra veszik, hogy U m b e r t o olasz király fia, V i k t o r Emánuel nápolyi herceg javára, a ki épen most jegyezte el a montenegrói fejedelem leányát, le fog mondani.

Méhészek kongresszusa.

Budapest, aug. 22. (A »Debr.« ered. táv.) A méhészkongresszus ma folytatta tanácskozásait W e k e r l e Sándor elnöklete alatt. A mai ülésen B o r n s z k y Samu a m é z é r t é k e s i t é s r ő l tartott előadást. — Nagy figyelemmel hallgatott beszédében javasolta, hogy az egyesület alakítson a méz értékesítése céljából a fővárosban szövetkezet raktár létesítésére. Elfogadták.

A Zasztavát Belgrádban elkobozták.

Budapest, aug. 21. A »Debr.« ered. táv. B e l g r a d b ő i távirják: A szerb királyi sajtóredőrség ma reggel elkobozta az újvidéki hírs Z a s z t a v a t u s ó s z r b lap tegnapi számát, a mely egy b e l g r á d i tudósítást közölt, mely szerint M i l a n exkirály a hadsereg régi és hozzá hű tisztjei által és segélyével a trónt újra a maga kezéhez akarja keríteni.

Jászai Mari áttért.

Budapest, aug. 21. (A »Debr.« ered. táv.) J a s z a i M a r i tegnap az ev. ref. valásról, a m l y e t akkor vett fel, midőn ferjétől K a s s a i Vidortól a nép-zinház jeles komikusától elvált, újra vis-zatért a rom. kath. egyház kebelébe.

A tolvajokról.

A bíróságnak a legtöbb dolgot kétségkívül a tolvajok és zsebmetszők adják. Ezek az elzüllött alakok, a kiknek legnagyobb része már kora ifjuságában lép a bűnös utra, a mely előbb-utóbb a börtönbe vezet.

A tolvaj kezdetben leinkább apróbb tárgyaknak az elcsenésével foglalkozik, a mit a házakban szétzörva találhat. Később azonban az apró sikereken felbuzdulva, már nagyobb lopásokra is álmódzik, a melyet elkövetni az egyedüli óhajta.

Azok a gyermekek, a kik nem szeretnek iskolába járni, hanem inkább a csavargásban találnak élvezetet, legkönnyebben hajlanak a lopásra. Vannak utczai suhanczok, a kik előbb narancs és citrom elárusításával foglalkoznak. Mikor ezek látják, hogy hasztalanul járkálnak egész nap, mert az árukat el nem adhatják, szépen megesszik maguk. — Miatán pedig áru nélkül haza nem térhetnek, ellopnak mindent, a mi a kezük ügyébe akad és eladják, hogy ennek az árából fedezzék később gazdájuknak a kárát.

Ha több ízben sikerül ez a »bagatell eljárás«, ott hagyják a citromkereskedést és a maguk kezére kezdenek dolgozni.

A vásárokon és ott, a hol nagyobb tömeg verődik össze, különösen tág tere nyílik a tolvaj suhancz »tehetségének« az érvényesítésére. Odasompolyog szép csendesen valami tehetősebb polgár kinézésű atyafihoz és csak kedvező alkalomra vár, hogy meglopja.

Ákad ilyenkor a tömegben egy-egy régi tapasztalt tolvaj is. Ezek mindjárt meglátják, ha a gyermek valamit elcsen, ilyenkor aztán megfigyelik, ha tehetősebbnek találják, szerződére lépnek vele. A tapasztalatlan ifju, a ki a leírás után rózsaszínben látja a jövőt, — örömmel markába csap az öreg tolvajnak és hozza szegődik.

Akkor aztán együtt követik el a kisebb-nagyobb lopásokat, míg végre utóleri őket a nemezis és a rendőrség kezébe kerülnek, a mely egyelőre gátat vet közös működésük elé.

A tapasztalt tolvaj kedves kötelességet vél teljesíteni akkor, midőn a hozzá szegődött suhanczot lehetőleg alaposan beavatja a mesterségébe. Mindent eikövet, hogy jó házból való tanulónak lássék, kit gyanu nélkül mindenki eltűr maga mellett. — Később pedig a zsebmetszésre tanítja ki a hálás növendékét, a ki addig gyakorolja magát otthon, míg eb-beli jártasságát tökélyre nem vitte.

Mikor a tolvaj-tanító meggyőződik róla, hogy növendéke nem válik szegényére s már nem egy könnyen jön zavarba, »vendégszereplésre« viszi egy népesebb helyre. Ha ekkor sikerülnek az első kísérletek és holmi tárgczakkal, zsebkendőkkel, vagy más egyéb könnyen elemelhető tárggyal megrakodva térnek vissza a lakásukra, a fiatal suhancznak kedve kerékedik az ilyen mesterséghez.

A kezdő suhancz soha sem lop egyedül. Mindig két társával vegyül a tömeg közé: az egyik elől, a másik hátul megy. Ha azán sikerül áldozatától valamit elemelni, hirtelen kezeik közé csusztatja a hűséges kísérőknek

a kik erre gyorsan elvegyünek a többiek közé, úgy, hogy csak igen ritkán veszt rajta a suhancz veszélyes kísérletével.

A tolvajok között igen ki van fejlődve a „kollégiális.” Köztük igen ritkán történik árulkodás, vagy holmi nézeteltérések, a mi a becsületes halandók között csaknem minden-napi.

Azt a suhanczot, a kiből tehetséget vélnek felfedezni, csaknem a tenyerükön hordják. Barátjai jól bánnak vele, nehogy elhagyja őket. Jól táplálják, a körülményekhez kepest jól ruháztatják, sőt még zsebpénzzel is ellátják. Igaz ugyan, hogy abból, a mit kap, nem igen lehet urasan megélni, de ezt csak azért teszik, nehogy valami bolondot kövessen el s ez által a rendőrség figyelmét magára terelje.

Csupán egy esetben szokták társai a suhanczot boszúból a rendőrség kezére juttatni. Ez pedig akkor van, mikor az alig felserepedett ifjú nagyon korán mutat hajlandóságot a függetlenségre. De ez a ritkaságok közé tartozik. A suhancz rendszeren meg van egedve a sorsával s csak évek múltán jut arra a gondolatra, hogy talán jó volna már a „saját kezére” is dolgozni.

Természetesen a tolvajok között is vannak tehetséges és kevésbé tehetséges alakok. Sokan, a kiket „ambiciózok” nem sokkal tovább az apróbb tárgyaknál, hozzá nem nyulnának valami értékesebb holmihoz, mert attól tartanak, hogy nem bírják hasznát venni.

A kis cigányfiú is, a kiből hasztalan igyekezett apja felköltetni az önértet, mindig csak apróbb tárgyakat esent el koldulás közben. Ki is fakadt e miatt egyszer az öreg dade.

— Hogy a devla üssön beléd! Mikor lops már egyszer egy kövér malacot?

Vannak azonban olyanok is, akik nem riadnak vissza a nagyobb értékű tárgyak eltulajdonításától sem. Ezek a lopott holmikot az ügyvezett orgazdának adják el, a kik c-ékély összegért mindig átveszik tőlük az árukat.

A tolvajvilágban meglehetősen szerepet visznek az asszonyok is. Ezek rendszeren csak húzó-eszközökkel dolgoznak, melyekkel a boltok és raktarak elé helyezett árukat észzevétel nélkül magukhoz huzzák. Leginkább olyan férfival élnek, a ki maga is ugyanazon „tiltott iparágat” űzi. Az asszony büzke arra, ha farsát drágaságokkal megajándékozhatja, míg maga rongyokban jár. Mikor a kedvesét börtönbe hurcolják, maga tarja fen magát és csak akkor szegődik más férfi oldalához, ha előbbi kedvese hosszabb ideig kénytelen a büntető bíróságok vendégszerzetét igénybe venni.

Az asszonyok sorából kerülnek ki az ügyvezett „hollók” is. Ezeknek az a teendőjük, hogy körutra indulnak a férfiakkal és mikor az utóbbiak, kileve a kadvező alkalmat, bemennek egy házba, hogy ott valamit elemeljenek, ott állanak a kapunál. Ha közelgő veszélyt sejtene, a holló hangját utánozzák, hogy társukat óvatosságra intsek. Ez az elővigyázat már sokszor megmenette a besurranó tolvajt attól, hogy időelőtt a rendőrség kezébe kerüljön.

Az asszonyok képezik lezinkább a lakadalomba járó tolvajokat is. Ezeknek az a módszerük, hogy minden valamire való lakadalomba meghívják magukat és a lakodalom alatt, a mi értékes; ékszer, arany- és ezüstműt drága legyezőt, kálanat vagy csecesbecét megkaparíthatnak, azt ellopják.

Csak a napokban történt, hogy a londoni rendőrség lopáson ért egy H ward nevű asszonyt, a kinek évenként huszezer forint évi jövedéke van. Ügyvédje kleptomániásnak akarja őt feltüntetni s szabadábra helyezését kérte. A rendőrség a törvényszék és az orvosok most vizsgálják, hogy kívül van dolguk vajjon egy szerencsétlen beteggel-e, vagy egy közönséges de tagadhatatlanul elmés tolvajjal.

Nem ugyan „hivatásos” tolvajok, de nagyon közel állnak ehhez a kleptomániások is. Londonban csupán a kereskedőknél nyolcz-száz kleptomániás ember van bejegyezve.

Ezekről a rendőrség is vezet nyilvántartást; ennek fekete könyvében azonban sokkal kevesebben vannak bejegyezve, mert a kereskedők ezeket a betegeket nem adják ki a rendőrségnek.

Ha egy kereskedő ugyanis észreveszi, azt, hogy üzletéből valaki ellopott valamit, saját alkalmazottjaival utána jár a dolognak s ha meggyőződik róla, hogy az illető betegségből top, megszerzi fényképét és pontos leírással köriratban értesíti róla a kereskedőket. Ha azután egy ilyen beteg bejön az üzletbe, vigyáznak reá s ha még s ellop valamit, nem jelentik be a lopást a rendőrségnek, hanem udvarias levélben vissza kérik hozzátartozóitól a lopott tárgyakat.

A londoni nyolczszáz kleptomániás között hétszázkilenczven nő, és csak tíz férfi. Érdekes a megemlítésre, hogy a nők legnagyobb része előkező származású.

A tolvajok nagyrésze kérédek a vallás és szent irás iránti tiszteletével. Dalok száma hajdan kötetekre rugott, a melyben dicséssel körítik be a bűnt, a benne elést boldogságnak mondják s kétes vallalataik örökös szerencsés-jét dalolják.

Sőt van egy külön nyelvük is, az úgynevezett tolvajnyelv, de erről más alkalommal.

H. J.

Közgazdaság.

Magvizsgáló állomás Debreczenben.

A kereskedelemügyi miniszter tudatta a keresk. és iparkamarával, hogy a löhere és luczerna nagfélék aranka mentesség iránti vizsgálata és olomzárólása tekintetéből felállított állomások egyike Debreczenben van, mely állomás kezelése alá tartoznak: Békés, Bereg, Bihar, Hajdu, Heves, Mármaros, Szabolcs, Szatmár és Ugocsa vármegyék, valamint Debreczen Hódmezővásárhely, Szatmárnémeti és Nagyvárád városok. A szabályzati minta az eljárásra nézve a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető.

Szállítók figyelmébe. A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1897-ik esetleg az 1899 év végéig szállítandó alant felsorolt anyagok szállítására f. é. szeptember hó 15-én lejárandó nyilvános pályázatot hirdet. 1. Lámpabelek, kenőpárnák paszomány 2. Tisztogatási anyagok. 3. Kelmék, rövidárúk, szőnyegek. 4. Linoenm. 5. Kötélárúk. Az ajánlati ívek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

Szűrő kiállítás Cataniában. A kereskedelemügyi miniszter tudatta a keresk. és iparkamarával, hogy C a t a n i a b a n (Sicilia) f. é. szeptember havában szűrő készüek kiállítás rendeztetik, mely kiállítás pályázatának feltételei a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

A bogár vasutak építése A kereskedelemügyi miniszter értesítette a debreczeni keresk. és iparkamarát, hogy R o m á n P l e v n a - R u s t s c h u k vasutépítési társaságnak föld és anyag szállításra 100 drb. emelvényes kocsi és 4 drb. mozdonyra van szüksége. Az ajánlatok melyek határozott időpo thoz nincsenek kötve a társaság S o f i á b a n levő igazgatóságához nyújtan-dók be.

A magyar áruforgalom. A kereskedelemügyi miniszter tudata a debreczeni keresk. és iparkamarával, hogy a S c h o t t Károly osztrák es. és k számtanácsos által kiadott: „H a n d b u c h d e r V o r s c h r i f t e n ü b e r H a n d d s t a t i s t i k u n d Z o l l t a r i f w e s e n d e r o e s t u n g. Z o l l g e b i e t e s c z i m ü könyv” bővített kiadása megjelent. Ára 5 frt. Tartalma a magyar áru forgalom statisztikai szervezése. Ajánlható mindazoknak, a k k áruk bevallásával és vámkezeléssel vannak elfoglalva.

Beteg katonák kosztolása. A cs. és kir. 7 dik hadtest hadtest hadbiztossága Temes-

várótt tudatja, hogy betegek és vezényelték vendéglőszerű étkezésének 1899 év végéig való biztosítása iránt: 1896. Aug 27-én a temesvári, 26-án nagyvárad, 28-án debreczeni 24-én fehértemplomi, 26-án karánsebesi, 28-án aradi, 31-én a szegedi csapatkórháznál mindég d. e. 10 órakor tárgyalások fognak tartatni. A feltételek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

Ócska fémneműek eladása. A m. kir. államvasutak igazgatósága a f. é. második felében összegyűl és eladni szándékol ócska fémnemű anyagjainak értékesítése céljából pályázatot hirdet f. é. szeptember hó 3-diki lejárattal. A pályázati feltételek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

Kőbányai sertés-piacz.

aug. 21.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 kilon felüli sulyban 45 krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kilogram sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 kilon felüli sulyban) 52-53 krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 krig. — sulyban 53—54 krig. 5. Fialat könnyű páronként 250 kgr. terjedő sulyban 46—47 krig. Magyar szedett nehéz páronként 280 krig. felüli sulyban 45—46 krig. Közép pkint 220—180 krig. felüli sulyban 44—45 krig. Könnyű pként 220 krig. terjedő sulyban 43—44 krig. III. Szerbia Nehéz pként 220 kilon felüli sulyban 48—49 krig. Közép pként 220—260 krig. terjedő sulyban 45—46 krig. Könnyű pként 220 krig. terjedő sulyban 44—45 krig.

Sertés létszám 1896 aug. 19. napján volt kész letben 4191 drb. 1896. aug. hó 20-ik napján felhajtott — drb. 1896. aug. 20-ik napján elszállított 32 db. 1896. évi augusztus hó 21-ik napjára maradt hizottser 4159 db. A hizott sertés üzletirányzata — szilárd.

CSARNOK

Mese a női hüségéről.

A »Debreczen» számára

Irta: Rostkovitz Arthur.

(Folytatás.)

A kis postatiszt odaült az ágyam szé- lere és elkezdett nekem beszélni badarabnál-badarabb dolgokat.

— Te vagy hát az utódom? — mondta kacszgva. A fejszámomat és a menyasszonyomat is te örökölted. Gyenge legény vagy te ahhoz; még addig sem huzod ki, a mig én, pedig én ugyancsak kitarítottam mind a kettőnél. Ugy-e pajtás, te is olyan szakadozó üd- dővel jöttél ide, mint én? Ugy-e, olyanul? De hát jön-e ide más, mint beteg ember? És jön-e másert, mint meghalni itt k Azt mon- dod, hogy ide gyógyulni jönnek a betg embe- rek? Igazad van pajtás. Én is gyógyulni jöt- tem; azt hittem, hogy egészenesen, piros- pozsgás arcczal hagyhatom el nemsokára azt a nagy hodályt s hogy kívül kocsin vár a menyasszonyom, fejen fehér koszorúval és az anyakönyvvezetőhöz hajtatunk. Látod fiu, mi- lyen a sors? Kacszaj hát rajtam!

Egészen közel hajót hoztam és úgy süzta a fülemben:

— Holnap megszabadulok a kórházból. Elbocsátanak, mert már nem érzek több szor- rást a mellemben, nem is köhögök. Künn ar a kocsi; arra feltesznek. De ne gondold ám, hogy az anyakönyvvezetőhöz visznek. D-hoz, a temetőbe. Ott lesz a menyasszonyom is. Jól fog all-ni rajta a fekete ruha, meglásd. S mi is fog a körülálló még meg is sajnálják a szegénykét, mikor a könnyeivel áztatott rö- göcskét fekete keziyü- kezeivel a siroba ha- jítja. Még a menyas-zonyi koszorúját is utána dobja. De ekkor már nem sir, csak a csipke- k-ndővel dörszöli a szeméit véresre. Ez tudod pajtás, nagyon jól áll neki. Ő maga is tudja, hogy milyen hatást érhet el egy nő veresre sirt szemével. Különbén majd magad is ta- pasztalni fogod, hiszen, a mint vettem észre, érdeklődtek is egymás iránt.

Ne tagadd no, most már ugy sem haragszom érte, mert megbékültem sorsommal, de hídd el pajtás, hogy nagyon dühös voltam, mikor a halottas kamrában olyan átható pillantásokat váltottatok egymással. Te különben nem vagy hibás, hiszen neked semmi közöd sem volt hozzám, de tőle nem vártam, hogy ilyen hamar vigasztalódjék. Csupa udvariaságból is várható volna egy hónapocskaig. Ennyit csak megérdemeltem volna azért, hogy két évig hordtam hűsége a gyűrűjét az ujjamon, az arcképét pedig a szívem felett Nagy bolond voltam, ugy-e?

Talán jobb is, hogy így történt. Mit ért volna az életem, ha ilyen beteg tüdővel és hatszáz forint fizetéssel, melyhez kétszáz forint lakáspénz jár, feleségül veszem ezt a gyönyörű teremest? Egész nap dolgoztam volna, mint az igás barom, kibírtam volna talán még addig, míg nyugdíjkepes leszek, azaz hat évig. Akkor ugy is belepusztultam volna a betegségbe. Még talán gyermekeink is születtek volna ugyanazon betegséggel, mely engem is gyötört. A pusztá önvád is a sirba vitte volna; no meg tudod, a gyereksírást sem szeretem. Megesett volna az is, hogy a feleségem, ez az élettől duzzadó, szerelemvágó menyecske, mert az lett volna, megcsal. Irigy hivataltarsaim kigunyoltak volna uton-utfele. . . . Most nem kacagnak rajtam, mert nincs miért. Az élet tragoediájában nem találhatok komikumot. No de most már megyek is, nem unalmaskodom tovább. A visztlásra 658 szám!

(Folyt köv.)

Nyilttér.

A karlsbadi vizzel végzett kurák alatt, valamint utókúra gyanánt, úgy esen vis, valamint egyéb savany vizek használata után: a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
Savanyú-kút

jelenleg már általánosan van alkalmazásban. Reudeni (de thernia, Carlsbadensis tractatus) úgy nyilatkozik, hogy a Giesshübler savanykút Karlsbad dicsőségére szolgál, s hogy e hely forrásainak gyógyhatását fokozza. (Lochner udvari tanácsos monográfiája Giesshübler Püschteinről.)

208/1896. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A derecskei kir. jbiróságnak 2397. 1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint S. Nagel bécsi cég részére Beke Mihály h.-bagosi lakostól 75 frt tőke, ennek 1895. évi augusztus hó 10 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 50frt 12 kr. perkölttség erejéig 1895. évi szeptember hó 8-án bíróilag lefoglalt és 321 frtra becsült szobabutorokból álló ingóságok 1896. évi augusztus hó 29-én d. u. 3 órakor kezdetét veendő és H.-Bagoson alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Derecskén, 1896. évi jul. hó 29-én.

Oláh Géza,
bir. kiküldött.**A Steiner Gyula csődtömegéhez
leltározott áruk****e hó 25-ikéig bezárólag**(péntek kivételével) naponta reggel 9—12-ig és délután
4—6 óráig**árusittatnak.****Tömeggondnok.****Honi ipar.****A női szépség**

kocsességét és eleganciáját nagyban emeli a jó fűző, különösen, — ha oly kitűnő gyárból való mint

GOLDSTEIN KAROLINférj. **HOFFERNÉ**

Debreczen főpiacz, Huber-ház a megyeház mellett,

a hol bécsi, párisi, gummi- és sport

ugyszintén dajkafűző, alkalmi-fűző gummi-részekkel valamint nyári és hasfűző

vállfűző (gradehalter) mérték után készíttetnek.

Ugyanezen fűzők raktáron is tartatnak és igen olcsó árban kaphatók.

Mégendések mérték után 6 óra alatt elkészíttetnek.

Első magyar orvosilag elősmert mű mell-fűző-gyár.

Raktáron fűző 40 krtól kezdve.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre — van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal
kitüntetett**Thomasfoszfátlisztet**

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 80—100% porfinomsággal

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatásu az összes gabnaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

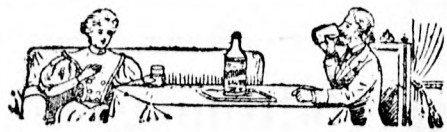
Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Aránlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselje

a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körut 34. szám.

Krondorfi savanyviz.

Stefánia trónörökösne forrás.

Kitünő gyógyviz, kedvelt asztali viz.

Főraktár: Csanak Józsefnél. Kapható még Geréby F., Rekl Z., Szabó Zs., Félégyházi János és Szep. J. uraknál.

ELSŐ DEBRECZENI

paplan-gyár

Debreczen, Széchényi-utca.

Paplanok, madráczok

mérték szerint

gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Haszonbérbeadás.

A debreczeni ev. ref. egyház kezelése alatt álló **árvatartó** alaphoz tartozó, ugynevezett **tábla** ház után eső öndóli 21 hold és 750 □ öl szántó föld:

A debreczeni ev. ref. egyh. 9. szb. sz. végzése folytán, az 1896. évi október hó 1-től 6. egymásután következő évre f. é. augusztus hó 31-én d. u. 3 órakor az ev. ref. egyház tanács termében tartandó nyilvános árverésen **haszonbérbe adatik**, melyre az árverelni kívánók azon megjegyzéssel hivatnak még, hogy az árverési feltételek az ev. ref. egyház jegyzői hivatalában megtekinthetők.

Debreczen, 1896. augusztus 22.

Otrokocsi Végh János,
a debreczeni ev. ref. egyház algonok.

Feltűnést kelt

a Rix A.
meglehető hatása
Eredeti Pompadour pastája

bámulatos biztosan hat felpattogzott bőr, viszketeg és vörösségnél, a bőr vakító fehér és kifogástalan tiszta a bőr bársonypuha és ifjú frisslesz. Öreg hölgyek és urak, kik naponta Pompadour-pasztát használnak, hódítanak gyönyörű szép fehér arcuk miatt. Széplő, májfolt, pattanás bőrküteg, a kézen vagy arczon mindenféle tisztálanság jótállás mellett 14 nap alatt eltűnik és ha e szer nem hat, a pénz visszaadatik; mindenki kísérelje meg használat által. Rendes bőrápolás nem hiúság, hanem a körülmények parancsa. Egy legegy 1 frt 50. Pompadour-tej Poudre helyet használva, maradék, világhírű frt 1.50. Pompadour-szappan darva kezeknek 3 drb egy cartonban 80 kr. Pompadour-Poudre frt 1.25.

A Dr. Rix-féle szerek vezérszéküldése: **Wilhelm Rix-Witvo Söhne, WIEN, II Praterstrasse 16. I. em.** (Rix-udvar) és a gyógyszerészeknél.

SZÖLLÖSI GYÖRGY

ékszerész

Debreczenben, Főpiacz, a városházzal szemben.

Ajánlja dusan berendezett

arany, ezüst, ékszer és óraraftárát.

Különösen:

Remek **Brillant boutonok** 50 frtól 600 frtig és feljebb.

tüzü

„

Solitor gyűrük a legolcsóbb ártól 200 frtig.

Mindennemű művészi kivitelű

ARANY, EZÜST TÁRGYAK.

Valódi svájci gyártmányu **finom** szerkezetű férfi és női **ÓRÁK** 1 évi jótállás mellett.

Mindennemű ezüst tárgyak, különösen evőeszközök a napi árkelet szerint, ugyszintén minden e szakmához tartozó munkák, javítók és vésések a legolcsóbb árszámítás mellett eszközöltetnek.

Szolid szolgálat jótállás mellett.

Szolid szolgálat jótállás mellett.

„ISTVÁN“ GÖZMALOM LISZT

gyártmányainak raktára.

ÚJ CZÉG.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Rosenthál Dániel urnak régen fennállott

fűszer- és liszt üzletét

átvettük s azt

ROSENTHÁL DÁNIEL és FIAI

törvényszékieleg bejegyzett czégünk alatt fogjuk tovább folytatni.

FÜSZER-, LISZT-, CSEMEGE-

és gyarmatáru üzletünket

tetemesen megnagyobbítottuk s a kor kívánalmainak megfelelőleg úgy rendeztük be, hogy

nagyban és kicsinyben

mindenkor a legmérsékeltebb árszámítás mellett szolgálhassunk. Főbb czikkeink:

Cukor, Kávé, Rizs, Petroleum,

császárölaj, thea, rum, thea-sütemény, francia és magyar Cognac, pezsgő, peccsenye és asztali borok, valamint

minden fűszerárut

csakis elsőrendű czégektől szerezzük be, és tartjuk folyton friss minőségben raktáron.

A n. é. közönségnek a régi czég ránt tanustott pártfogását kérjük az új czégre átruházni azon i. éretünk ellenében, — hogy m. t. vevőnk megegyedését úgy ár, mint az áru tekintetében kiérdemelni fögyekezzünk I. end.

Tisztelettel

Rosenthál Dániel és Fiai,

Kenyérpiacz- és Csapó-utca sarkán.

Naponta friss élesztő.

Pitlélt és kétszeres kenyérliszt P.-Ladányi malmomból.

Folyton friss töltésű a s v a n y v i z e k.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.